

WYROK Z DNIA 7 GRUDNIA 2007 R.
SNO 82/07

Sędziemu nie postawiono zarzutu popełnienia oczywistych omyłek, co zdarza się w postępowaniu sądowym, ale zarzut uporczywej, wielokrotnej odmowy sprostowania tych omyłek w sposób zgodny z prawem. Nierespektowanie obowiązku ustawowego w tej ważnej kwestii procesowej nie może być uznane za błahę, jedynie „techniczne”. Obowiązek ten ma chronić integralność i rzetelność orzeczenia sądowego oraz gwarantować niemożność pozaprawnej ingerencji w jego treść. Przypisane obwinionemu sędziemu przewinienie służbowe stanowi zatem nie tylko oczywistą, ale także rażącą obrazę prawa (art. 107 § 1 Prawa o u.s.p.).

Przewodniczący: sędzia SN Przemysław Kalinowski.
Sędziowie SN: Grzegorz Misiurek, Lech Walentynowicz
(sprawozdawca).

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny z udziałem sędziego Sądu Okręgowego – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego oraz protokolanta po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2007 r. sprawy sędziego Sądu Rejonowego w związku z odwołaniem obwinionej od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 15 maja 2007 r., sygn. akt (...)

- 1) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że z opisu czynu przypisanego obwinionej wyeliminował sprawę o sygnaturze I Co 195/06;
- 2) w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;
- 3) kosztami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 15 maja 2007 r. uznał obwinioną – sędziego Sądu Rejonowego za winną tego, że w okresie od dnia 10 października 2005 r. do dnia 17 lipca 2006 r. w A., jako sędzia sprawozdawca w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego, w rozpoznanych sprawach dopuściła się przewinień służbowych polegających na oczywistej i rażącej obrazie przepisów prawa, tj. art. 350 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 361 k.p.c. przez to, że nie wydając postanowień o sprostowaniu omyłek pisarskich i niedokładności dokonała przeróbek na oryginałach

orzeczeń w następujących sprawach: I Co 195/06, I Co 26/06, I Ns 173/04, I Co 339/01, I Ns 94/06 i I C 246/05, zaś w orzeczeniach w sprawach: I Ns 391/04, I Co 835/05 i I Co 904/05 wbrew paragrafowi 138 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych nie omówiła naniesionych poprawek, tj. przewinienia dyscyplinarnego z art. 107 § 1 u.s.p. i za to na mocy art. 109 § 1 pkt 1 u.s.p. wymierzył jej karę dyscyplinarną upomnienia.

Sąd Dyscyplinarny dokonał następujących ustaleń faktycznych:

W sprawie o podział majątku wspólnego (I Ns 391/04) obwiniona przy użyciu korektora zatarła dotychczasowy zapis słowny kwoty „sześćset trzydzieści 94/100” przyznanej jako wynagrodzenie biegłemu w postanowieniu z dnia 12 stycznia 2006 r., wpisując „siedemset dziesięć 54/100”. Uczyniła to przed podpisaniem i ogłoszeniem orzeczenia.

W postanowieniu z dnia 10 października 2005 r. (I Co 835/05) obwiniona dokonała odręcznej poprawki numeru bankowego tytułu egzekucyjnego, wpisując rok „2006”. Uczyniła to przed podpisaniem i ogłoszeniem orzeczenia.

W postanowieniu z dnia 8 listopada 2005 r. (I Co 904/05) obwiniona poprawiła odręcznie przy użyciu korektora kwotę „4100”, a także w oznaczeniu sygnatury sprawy dopisała litery „Co”. Uczyniła to przed podpisaniem i ogłoszeniem orzeczenia.

W postanowieniu z dnia 12 stycznia 2006 r., w sprawie I Co 26/06, obwiniona błędnie określiła sygnaturę jako „I Co 25/06”. Następnie sporządzony został inny, różniący się układem graficznym, egzemplarz z oznaczeniem sygnatury „I Co 26/06”, który sędzia Sądu Rejonowego podpisała i który został załączony do akt sprawy.

Przewodnicząca I Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego zarządzeniem z dnia 5 czerwca 2006 r. poleciła obwinionej przedstawić akta z jej referatu (I Ns 173/04) celem rozważenia sprostowania postanowienia z dnia 16 stycznia 2006 r. przez wpisanie nazwiska protokolanta oraz daty i miejsca rozpoznania sprawy. Obwiniona sędzia Sądu Rejonowego przerobiła orzeczenie w ten sposób, że odręcznie dopisała w postanowieniu nazwisko protokolanta oraz datę rozpoznania sprawy.

Przewodnicząca Wydziału wydała zarządzenie o przedstawieniu obwinionej akt sprawy I Co 339/01 celem rozważenia sprostowania omyłki pisarskiej w postanowieniu z dnia 30 lipca 2001 r. Obwiniona sędzia przerobiła to postanowienie w ten sposób, że w błędnej sygnaturze „I Co 338/01” skreśliła cyfrę „8”, nadpisując cyfrę „9”.

Przewodnicząca Wydziału zarządzeniem z dnia 19 czerwca 2006 r. zleciła obwinionej przedstawienie akt sprawy I Ns 94/06 celem sprostowania błędnej sygnatury zamieszczonej w postanowieniu z dnia 22 maja 2006 r. Obwiniona dokonała wówczas odręcznej przeróbki sygnatury, skreślając cyfrę „136” i nadpisując „94”.

W sprawie I C 246/05 obwiniona przerobiła datę postanowienia o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia, skreślając cyfrę „5” i nadpisując cyfrę „6”.

W orzeczeniach w czterech sprawach obwiniona sędzia dokonała błędnych wpisów, a mianowicie w postanowieniu z dnia 5 stycznia 2006 r. (I Co 1176/05) błędnie wpisała nazwisko dłużnika, w wyroku zaocznym w sprawie I C 84/05 – datę orzeczenia, a w postanowieniach w sprawach I Co 6/06 i I Co 195/06 – sygnatury orzeczeń. W sprawach tych obwiniona nie dokonała przerobienia orzeczeń, odmawiając sprostowania omyłek.

Sąd Dyscyplinarny uznał, że sędzia Sądu Rejonowego – nie dokonując poprawek orzeczeń w sprawach I C 84/05, Co 6/06, I Co 195/06 i I Co 1176/05 – nie dopuściła się przewinienia dyscyplinarnego w tym zakresie. Za oczywiste i rażące naruszenie prawa Sąd uznał natomiast dokonanie przez obwinioną przeróbek i poprawek wskazanych orzeczeń, przed i po ich podpisaniu oraz ogłoszeniu, z pominięciem przewidzianej prawem procedury przewidzianej w art. 350 § 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 367 k.p.c. oraz w § 138 ust. 3 regulaminu sądowego (art. 107 § 1 u.s.p.), wymierzając za to przewinienie służbowe karę dyscyplinarną upomnienia (art. 109 § 1 pkt 1 u.s.p.).

Powyższy wyrok został zaskarżony przez obwinioną, która w odwołaniu wniosła – w pierwszej kolejności – o jego zmianę i uniewinnienie jej od wszystkich przypisanych przewinień służbowych. Alternatywne wnioski zmierzały natomiast do zmiany wyroku i odstąpienia od wymierzenia kary na podstawie art. 109 § 5 u.s.p. albo do uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sędzia Sądu Rejonowego przedstawiła zarzut obrazy prawa materialnego, a mianowicie art. 107 § 1 u.s.p., ponieważ – jej zdaniem – przypisane uchybienia służbowe nie mają rażącego charakteru, nikomu nie wyrządziły szkody i nie cechuje ich społeczna szkodliwość.

Zarzuciła również nadmierną surowość orzeczonej kary dyscyplinarnej (art. 438 pkt 4 k.p.k.), niedostosowaną do stopnia przewinienia.

W odwołaniu zamieszczone zostały również sugestie, że w postępowaniu dyscyplinarnym nie zostały uwzględnione wszystkie jej wnioski, w szczególności w odniesieniu do zbadania obowiązków pracodawcy (art. 94³ § 1 k.p. i art. 109 § 2 k.p.) i stosunków międzyludzkich w Sądzie Rejonowym.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Nieuzasadniony jest wniosek o uchylecie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Materiał dowodowy odnoszący się do przypisanych obwinionej czynów jest oczywisty, niekwestionowany przez nią (z wyjątkiem sprawy o sygnaturze I Co 195/06), potwierdzony w załączonych aktach. Również postępowanie przed Sądem Dyscyplinarnym było prowadzone w sposób

prawidłowy. Obwiniona sędzia złożyła tam obszerne wyjaśnienia w zakresie stawianych jej zarzutów. Co więcej, Sąd Dyscyplinarny na podstawie tych wyjaśnień określił czas dokonania poprawek w sprawach o sygnaturach: I C 84/05, I Co 1176/05 i I Co 6/06.

Nie mają natomiast związku z postępowaniem dyscyplinarnym okoliczności odnoszące się do pracodawcy, nawiązujące do przepisów art. 94³ § 1 k.p. i art. 109 § 2 k.p. Sąd Dyscyplinarny wykorzystał wszakże informacje o sytuacji osobistej obwinionej, także na tle stosunków międzyludzkich, w kontekście orzeczonego wymiaru kary. Miał bowiem na uwadze, że „znajdowała się ona w szczególnej sytuacji zawodowej, było prowadzone przeciwko niej postępowanie dyscyplinarne, dochodziło do nieporozumień z Przewodniczącą Wydziału, była zdenerwowana i przemęczona”.

Sąd Dyscyplinarny m.in. ustalił, że w sprawie o sygnaturze I Co 195/06 obwiniona nie dokonała poprawek orzeczenia. Fakt ten znajduje potwierdzenie w załączonych aktach. Należało zatem – uwzględniając odwołanie w tej części – z opisu czynu przypisanego obwinionej wyeliminować sprawę o sygnaturze I Co 195/06. Mieści się to w sferze ustaleń faktycznych. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.

Przypisane obwinionej przewinienie służbowe jest oczywiste, jako że stanowi naruszenie jednoznacznych przepisów prawa, w szczególności art. 350 § 1 i 2 k.p.c. W przewidzianym tam trybie sprostowanie następuje w formie postanowienia sądu (art. 354 k.p.c. w związku z art. 350 § 1 i 2 k.p.c. i art. 361 k.p.c.). Istotne jest to, że obwiniona sędzia nie stała pod zarzutem popełnienia oczywistych omyłek, co zdarza się w postępowaniu sądowym, ale pod zarzutem uporczywej, wielokrotnej odmowy sprostowania owych omyłek w sposób zgodny z prawem. Nierespektowanie obowiązku ustawowego w tej ważnej kwestii procesowej nie może być uznane za błahę, „techniczne”. Obowiązek ten ma bowiem obronić integralność i rzetelność orzeczenia sądowego, gwarantując niemożność pozaprawnej ingerencji w jego treść. Przypisane obwinionej przewinienie służbowe stanowi zatem nie tylko oczywistą, lecz także rażącą obrazę prawa (art. 107 § 1 u.s.p.).

Stanowisko takie zajął już Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w wyroku dyscyplinarnym z dnia 17 maja 2007 r., SNO 29/07. Uznał mianowicie, że dokonywanie przez sędziego Sądu Rejonowego sprostowania orzeczeń bez wydawania stosownych postanowień stanowi przewinienie dyscyplinarne (art. 107 § 1 u.s.p.). Odstąpienie wówczas od wymierzenia kary na podstawie art. 109 § 5 u.s.p. nie zmienia tej wiążącej oceny w odniesieniu do oczywistego i rażącego naruszenia prawa.

Z przedstawionych przyczyn wymierzona obwinionej przez Sąd Dyscyplinarny w rozpoznawanej sprawie kara upomnienia (art. 109 § 1 pkt 1 u.s.p.) nie może być uznana za rażąco niewspółmierną (art. 438 pkt 4 k.p.k.). Jest to bowiem

najłagodniejsza kara w katalogu kar dyscyplinarnych, a ponadto obwiniona skorzystała już z dobrodziejstwa przewidzianego w art. 109 § 5 u.s.p. Sąd Dyscyplinarny uwzględnił przy tym okoliczności mogące przemawiać za złagodzeniem kary.

Kosztami postępowania odwoławczego został obciążony Skarb Państwa (art. 133 u.s.p.).